

Autors Andrejs Vanags

Trešdiena, 17 marts 2021 11:34 - Pēdējās izmaiņas Trešdiena, 17 marts 2021 12:10

Avots: Eiropas Komisija

Šonedēļ, 15.martā t.i. Pasaules Patērētāju tiesību dienā notika kārtējais Eiropas Komisijas (EK) organizētais Eiropas Patērētāju samits, kurš šogad tika organizēts virtuālajā vidē no Lisabonas, Portugālē. Samita laikā galvenokārt tika apspriesti jautājumi saistībā ar nesen publicētās [Patērētāju aizsardzības programmas](#) īstenošanu, īpašu uzmanību veltot jautājumam par ES patērētāju tiesību ievērošanu globālas interneta tirdzniecības apstākļos.

Nav noslēpums, ka ES patērētāju aizsardzības standarti ir ļoti augsti, tomēr tie darbojas tikai ES teritorijā. Vienlaku, dati liecina par to, ka ES patērētāji ar interneta palīdzību arvien aktīvāk iepērkas arī valstīs, kuras atrodas ārpus ES, piemēram, Ķīnā. Diemžēl, tirgotājiem, kuri atrodas ārpus ES augstie ES patērētāju aizsardzības standarti (atteikuma tiesības, preču drošums un kvalitāte, negodīgās komercprakses aizliegums u.c.) vai nu nav saistoši vai arī nepastāv mehānismi to ievērošanas nodrošināšanai. Tas ietekmē negatīvi ne tikai patērētājus, bet arī tirgotājus no ES, nostādot viņus neizdevīgākā stāvoklī pret tirgotājiem no citām valstīm.

Visi samita runātāji vērsa uzmanību tam, ka savstarpēji savienotajā pasaulē vairs nav iespējams adekvāti pasargāt patērētāju intereses tikai ar vietējās likumdošanas palīdzību un tādēļ starptautiska sadarbība patērētāju aizsardzības jomā ir akūti nepieciešama.

Aktualas problēmas labi apkopoja Eiropas Patērētāju organizācijas ģenerāldirektore *Monique Goyens*, savas uzstāšanās laikā norādot, ka efektīvai patērētāju aizsardzībai ES nepieciešams likvidēt 4 "burbuļus":

1. patērētāju aizsardzības tiesības un to īstenošana joprojām ir lokālā, bet tirdzniecība jau ir globāla. ES iestādēm ir jāattīsta sadarbība ar citām valstīm;
2. patērētāji saskaras ar izaicinājumiem vairākās jomās: patērētāju aizsardzība, personas datu aizsardzība, konkurence, enerģētika, pārtika, medicīna. Dažādu iestāžu sadarbība ir aktīvi jāattīsta;
3. starptautiskās tirdzniecības politika pati pa sevi bieži vien tiek uzskatīta par sava veida "burbuli", tomēr to arī vajadzētu izmantot patērētāju interešu aizsardzības veicināšanai globālajā līmenī;
4. valstu iestādes parasti sadarbojas savā starpā, tomēr iestādēm ir jāsadarbības ar

patērētāju organizācijām dažādos līmeņos - dalībvalstu, Eiropas un starptautiskajā.

EK Tieslietu komisārs *Didier Reynders* norādīja uz vairākām EK iniciatīvām, kuras ir paredzēts īstenot nesen publicētās [Patērētāju aizsardzības programmas ietvaros](#), kā arī pauda cerības uz labu transatlantisku sadarbību un attiecībās ar Ķīnu, kopā ar kuru EK 2021.gadā plāno sagatavot darbības plānu darbības plānu, nolūkā uzlabot tiešsaistē tirgto produktu drošumu. Komisārs arī pievērsās Covid-19 temātikai un atzina, ka patērētājiem ir jāsaņem atpakaļ iemaksātie naudas līdzekļi un norādīja, ka nav jāizvēlas starp atbalstu uzņēmējiem vai atbalstu patērētājiem - atbalsts ir jāsaņem gav vieniem, gan otriem. Kā piemēru komisārs minēja Poliju, kurā ir izveidots fonds, kurš izmaksā patērētājiem naudas līdzekļus par atceltajiem ceļojumiem.

Samita ietvaros notikušajās darba grupās dalībnieki izvirzīja virkni prioritāšu EK darbam tuvākā gada ietvaros, piemēram:

- ieviest skaidru interneta platformu atbildības režīmu;
- attiecībā uz paziņojumiem par produktu draudzīgumu videi ieviest principu - nav pierādījumu/nav apgalvojumu;
- nodrošināt dalībvalstu patērētāju aizsardzības iestādes ar e-instrumentiem, lai uzlabotu to spējas apkarot pretiesisku komercpraksi tiešsaistē un identificēt nedrošus produktus;
- nodrošināt naudas līdzekļu atmaksu ceļotājiem par nenotikušajiem ceļojumiem;
- nodrošināt atbalstu patērētājiem ar zemiem ienākumiem, kuru situācija pasliktinājās pandēmijas dēļ;
- veicināt patērētāju izglītošanas iniciatīvas attiecībā uz ilgtspējīgu patēriņu u.c.;